

 GARAPEN
JASANGARRIRAKO
HELBURUAK

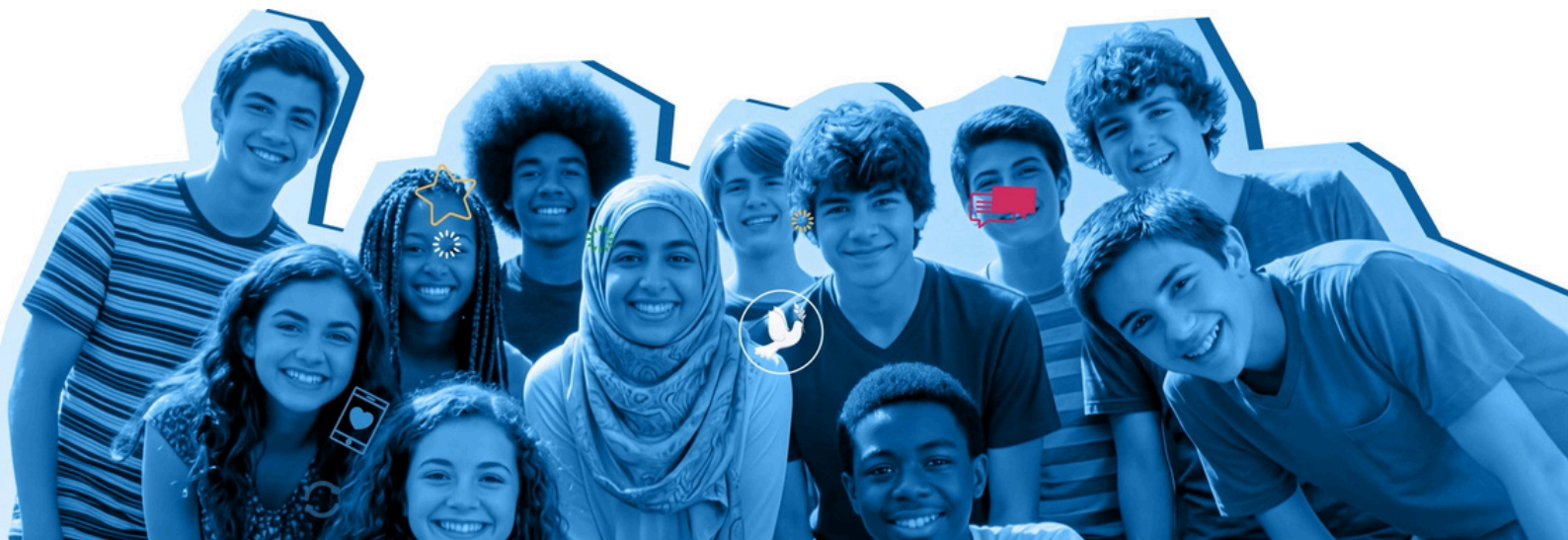

Ikas-egoerak

Bihurtu dezagun biral bakea

Lanbide Heziketa (LH)

Bihurtu dezagun biral bakea © SED GGKE 2026k garatutako hezkuntza-proposamena da. Material honek baimen hau du: Creative Commons CC BY-NC-ND 4.0

Egileak: Ana Martín Bautista, Cristian Gómez Martín, Florencia Agustina Bulacio Vaira, Izaskun Adot Larumbe eta Tania Días Basurdo, SED GGKEko HGHE batzordeko kideak, Ana Fernández Moya proiektuen koordinatzailearen eta Beatriz de la Banda Velázquez batzorde iraunkorreko kidearen laguntzarekin.

Berrikuspen teknikoa: Nuria Salvatierra Villada, Jesús Rojas Aguilar, Rocío Rodríguez Rueda, Esther Lechado Hurtado, Coral de la Camara García, Teresa Rodríguez Pérez de Ayala, Isabel de la Cruz Sierra, Agnola Soler Ortiz, Inmaculada LLacer Moreno Auriolés, M^a del Carmen Millán Herrera, Sevillako Maristen ikastetxeko irakasle taldeko kideak.

Diseinuak: Zootropo Studio.

Maketazioa: Victoria Daima, SED GGKEko komunikazio-arduraduna.

1. IE: “Bihurtu dezagun biral bakea: Gorrotoa hackeatuz”

GJHarekiko lotura

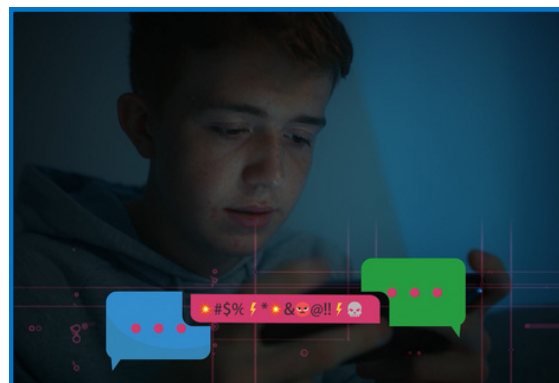

Gizarte baketsu eta inklusiboak sustatu beharra dagoela ikusaraziko da, munduaren egungo panoramaren aurrean: 37 gatazka armatu daude, eta zibilen artean heriotza-tasa % 22 handitu da.

Testuingurua

“Intolerantziaren digitalizazioari” eta sare sozialetako polarizazioari helduko diegu, Espainiako gazteen % 83ri eragiten baitiote.

Iturria: “Bihurtu dezagun biral bakea” kanpainako oinarritzko dokumentua.

Helburuak

Gida honetan biltzen diren jardueren bidez, kanpainako edukiak lantzeko proposamenak egiten dira. Ez da beharrezkoa guztiak egitea; **irakasleek erabakiko dute horietako jarduera edo dinamika bat edo batzuk egin, duten denboraren, ikasgelako programazioaren eta ikasleen ezaugarrien arabera**. Helburu hauekin:

- Gatazka bizikidetzaren parte dela baina hura kudeatzeko bide bakarra ez dela indarkeria ulertzea: gatazka oro negatiboa den ideia gainditu nahi da, eta, horrez gain, ulertu behar dute bakez heltzen zaionean eraldatzeko aukera bihurtu daitekeela.
- Bake negatiboa eta bake positiboa bereiztea: ikasleek argi ikusi behar dute bakea ez dela gerrarik edo ikusten den indarkeriarik ez izatea soilik; aitzitik, bada gatazkaren sorburu diren bidegabekeriei, desorekei eta egiturazko arrazoiei heltzea ere.

- Pentsamendu kritikoa garatzea gatazken eta desoreka globalen aurrean: jarduera honek ikasleak indartu nahi ditu, gatazken sakoneko arrazoiak aztertzeiko gai izan daitezen, ikusten den indarkeria horretan edo tituluetan soilik gelditu gabe.
- Algoritmoek eta iragazki-burbuilek nola lan egiten duten ulertzea: sare sozialek haserre, beldurra edo aurrez aurrekoak nola indartu ditzaketen ikusarazi nahi zaie gazteei, eta polarizazio-dinamikak eta alborapenak ezagutzeko gai izan daitezen lortu nahi da.
- Indarkeriaren, desoreken eta bereizkeriaren arteko erlazioaz jabetzea: gatazkak hainbat faktorekin lotzen ditu proposamen honek, hala nola generoarekin, pobreziaarekin, bazterketarekin eta egiturazko beste indarkeria modu batzuekin.
- Indarkeriarik gabeko komunikazioko (IGK) tresna jakin batzuk ikastea eta horiekin praktikatzea: egitateak, sentimenduak, beharra eta eskaerak gaitzespen-hitzetara, irainetara edo hitzezko indarkeriara jo gabe adierazten ikasi behar dute ikasleek.
- Enpatia eta norberaren ekintzen inpaktuaren ardura sustatzea: helburu garrantzitsuenetako bat da ikasleek gogoeta egitea beren iruzkinek, isiltasunek, "like" emateek, partekatzeak edo lintxamendu digitaleko dinamiketan parte hartzeak besteengan izan ditzaketen eraginez.
- Parte-hartze digital etiko, kontziente eta arduratsuagoa bultzatzea: jarduera honetan, lortu nahi dena da ikasleek, gorrotoa hautemateaz gain, errespetuz, sendo eta kritikoki erantzuten ikastea, eragotzi nahi dituzten borroka-dinamika horiek errepikatu gabe.
- Narratiba alternatibo edo kontranarratibak eta bakea sustatzen duten edukiak sortzeko gaitzea ikasleak: azken emaitzaren bidez lortu nahi dena da ikasleak gai izatea, zaintzaren etikan eta indarkeriarik gabeko komunikazioan oinarrituta, aurreiritziei eta gorroto-diskurtsoei kontra egingo dieten mezuak, infografiak edo bideoak lantzeko.
- Autoezagutza eta autokontrola sustatzea: proposamen honen bidez, ikasle bakoitza bere erreakzioen, taldearen eraginaren eta norberaren erabakiek gatazka pizteko edo, aldiz, bizikidetzak sustatzeko duten indarraren jakitun izan dadin lortu nahi da.
- Bakea eguneroko ekintzetan ere eraikitzen den ideia indartzea: azken xedea bakearen eraikuntza ikasleen eguneroko esperientziara gerturatzea da: nola eztabaidatzen duten, nola erantzuten dieten probokazioei, nola tratatzen dituzten besteak eta nola parte hartzen duten espazio digitaletan eta aurrez aurrekoetan.

Curriculumeko elementuak

Oinarrizko konpetentziak:

- **HKK** (hizkuntza-komunikaziorako konpetentzia): indarkeriarik gabeko komunikazioaren (IGK) eta narratiba alternatibo digitalaren bidez.
- **KD** (konpetentzia digitala): algoritmoen alborapenak identifikatzea eta eduki etikoak sortzea sareetan.
- **KPSII** (konpetentzia pertsonala, soziala eta ikasten ikastekoa): gatazken kudeaketa baketsua eta norberaren zaintzaren ebaluazioa.
- **HK** (herritartasunerako konpetentzia): esparru arauemailea eta nazioarteko errealitate geopolitikoa ulertzea.

Oinarrizko jakintzak

- **Bloke teorikoa:** bake positiboa (justizia sozialaren presentzia) vs bake negatiboa (gerrarik ez izate hutsa). "Eraldaketaren lupa", Johan Galtung eta John Paul Lederach-ena (gatazkaren egiturazko kausen analisia).
- **Bloke arauemailea:** esparru konstituzionala eta LOPIVI (Lege Organikoa, Haurrak eta Nerabeak Indarkeriatik Begiratzeko Babes Integralarena).
- **Bloke digitala eta generoari dagokiona:** iragazki-burbuilen funtzionamendua (algoritmoak). Genero-arrakalaren eta gatazken aurreko zaurgarritasunen arteko bidegurutzea.

Ebaluazio-irizpideak

Alborapen algoritmikoak identifikatzeko eta indarkeriarik gabeko komunikazioa aplikatzeko ikasleak zer gaitasun duen.

Jardueren sekuentzia

Hainbat saio egitea proposatzen dizuegu, egun seinalatu batzuetan landu ahal izateko, hala nola SED Egunean, Indarkeriarik Gabeko Eskola Egunean (urtarrilaren 30a), Internet Seguruaren Egunean (otsailaren 9a) edo ikasturteko beste uneren batean.

Fasea	Saioa	Jarduera nagusia
Motibazioa	Gatazka, eragile gisa: gatazkak atxikita dakarrenari buruzko eztabaida gidatua. Egungo krisiak mapan kokatzea (Sudan, Haiti).	Gogoeten horma-irudia, formatu fisikoan/digitalean (adibidez, Padlet)
Ikerketa	Gorrotoaren makina: algoritmoek tirabirak nola saritzen dituzten aztertzea (+% 70 azkarrago zabaltzen dira), eta genero-desorekekiko lotura.	"Iragazki-burbuilei" buruzko txosten laburra edo kontzeptu-mapa
Sendotzea	Bakearen gimnasioa: IGKren lau faseei buruzko tailer praktikoa eta SED GGKEaren kasu errealen azterketa (Kolonbia, Honduras)	Parekoen arteko bitartekotzako rol-jokoa
Aplikazioa	Bakearen hackerrak: azken produktua egitea ("txerto digitalak": infografiak, bideo labur etikoak)	Eduki digitalaren prototipoa
Ebaluazioa	Elkarrizketa-zirkuluak: kanpainaren eraginari buruzko koebaluazioa eta autoebaluazioa	Paper-zorro digitala amaituta

A fasea: motibatzea eta aktibatzea

Helburua

Gatazkaren inguruan aurretik buruan ditugun ideiak berrikustea.

Jarduera

Gatazka bizitzari lotuta dagoela eta indarkeriarik gabe kudeatuz gero sormenerako iturri izan daitekeela dioen ideia buruz eztabaidatzea. Zenbait foku kritikori buruzko berriak aztertzea, hala nola Sudani eta Haitiri buruzkoak, eta hauek identifikatzea:

- Ikusten den indarkeria: tiroketak, gaizkile taldeak, tankeak (bake negatiboa).
- Ikusten ez den indarkeria edo egiturazkoa: eskolak falta izatea, matxismoa, pobrezia, errearen kontrola (bake positiboa lortzeko zer den ebatzi beharrekoa).

A faserako baliabideak:

- Ordenagailu bat taldeko, herrialdeari buruzko berrien zerrenda batekin (ikusi ondoren). Posible ez bada, kasu bat erabil daiteke talde guztientzat, eta proiektagailu baten bidez iturriak azter daitezke, taldeko fitxa bakoitzean ondorioak jaso aurretik (ikusi ondorenean).
- Inprimatu talde-lanerako fitxa.

1. Eztabaida gidaturako galderak: Gatazkak dakarrena

Galdera hauen helburua da aurrez buruan ditugun zenbait ideia baztertzea, eta gatazka "definizioz txartzat" jotzen duen ideia alboratu, eta, indarkeriarik gabe kudeatzen bada, eraldatzeko eta sorkuntzarako aukera dela ulertzea.

Galdera horiek talde handiari egin diezazkiokezu, edo talde txikiak osa daitezke ikastaldean:

- Hasteko: "Zer da 'gatazka' hitza entzutean burura datorkizuen lehen gauza? Zergatik jo ohi dugu gatazka automatikoki gerrarekin edo indarkeria fisikoarekin lotzera?"

- Saihetsezintasunaz: "Uste duzue posible dela inoiz gatazkarik izan ez duen giza bizitzarik, bikoterik edo gatazkarik? Bizikidetzak berez atxikita badarama gatazka, gizarteak gatazkarik ez izatea izan behar du helburu, edo horiekin bizitzen ikastea?"
- Gatazka, motor sortzaile: "Bururatzen al zaizue aurretik gatazkarik sortu gabe lortu den aurrerabide sozial edo eskubide historikorik (adibidez, emakumeen boto-eskubidea, 8 orduko laneguna)? Nola bihurtu daiteke gatazka sormenerako iturri?"
- Foku digitala (gai nagusirantz): "Sare sozialetan, gatazkei irtenbidea bilatzen saiatzen gara, edo eztabaidak 'irabaztea' dugu helburu bakarra? Zer alde dago Interneten ideien inguruko gatazka bat izatearen eta hitzezko indarkeria eta kantzelaioa erabiltzearen artean?"
- Itxiera etikorako galdera: "Baldin eta 'bakeagatik' bidegabekeria bat onartuz gatazka bat saihesten badugu, benetako bakea lortzen ari gara, edo bake faltsu bat, itxurakoa? (Kontzeptuoi buruzko sarrera: bake positiboa vs negatiboa – oinarritzko dokumentua, 26. or.).

2. Krisiak mapa kokatzeko adibide zehatz batzuk (Sudan eta Haiti)

Ikasleek berriak azter ditzaten eta errealitate horiek "mapan kokatu" ditzaten, funtsezkoa da zenbait datu ematea, oinarritzko jakintzekin lotuta: "Lederachen lupa" (egiturazko arrazoiak bilatzea), eta gatazken eta genero-berdintasunaren arteko erlazioa. Ondoren, bi kasu aurkeztuko zaizkie, Sudan eta Haiti, eta, horrez gain, zenbait berri eskainiko zaizkie, taldeka irakurtzeko, eta ikusten den indarkeria eta ikusten ez dena edo egiturazkoa identifikatzeko kasu bakoitzean.

1. kasua: Sudan (Afrika) – Gatazkan, boterea eta baliabideak eskuratzeko

Zer ari da gertatzen? (Eragilea)

2023ko apiriletik, gerra zibil izugarria jasaten ari da herrialdea, bi jeneralen arteko liskarraren ondorioz: armada ofizialeko buruzagia eta talde paramilitar bateko buruzagia (Laguntza Azkarreko Indarrak - RSF). Aliatuak ziren, baina ez ziren ados jarri paramilitarrak herrialdeko armadan nola integratu erabakitzean.

Zer ari da gertatzen? (Krisiaren eragilea)

- **Ekonomikoa.** Herrialdeko baliabide nagusiak kontrolatzeko borroka, urre-meategiak eta kontrabandoko bideak batik bat.
- **Historikoa.** Diktadura militarrek izan dira hamarkada askoan, eta, horren ondorioz, ezin izan dira sortu erakunde demokratikoak, ez eta gizarte zibil indartsu bat ere.
- **Generoarekiko lotura.** Krisiek errukirik gabe kolpatzen dituzte emakumeak, eta horren adibide tragikoa da Sudangoa. Miliziak sexu-indarkeria “gerrako arma” estrategiko gisa erabiltzen ari direla salatu dute nazioarteko hainbat erakundek, eta emakumeak dira iheslarien esparruetan muturreko gosetea bizi duten lekualdatu gehien-gehienak.

Izenburua	Komunikabidea / Erakundea	Ekarpena, gatazka hobeto ulertzeko
Reem da nire izena	SED eta FMSI GGKEak	Haurren eskubideen urraketan oinarritutako ikuspegia (hezkuntza-eskubidea bereziki)
Sudan: diru-sarrera handiekiko herrialdeek Berlingo bilera baliatu behar dute bizitzak salbatzeko, gatazka hasi eta hiru urtera	Amnesty International	Gatazkak emakumeengan dituen ondorioak
Sudan, hiru urte eta gero: araurik gabeko gerra, herrialdea kolapso sistematikora eramán duena	Nazio Batuen Erakundea (NBE)	Testuinguru orokorrean kokatzea
Nola eragiten die gerrak emakumeei eta neskatoei? Generoari eta gatazkei buruzko gida labor bat.	NBE Emakumeak	Gatazkak emakumeengan dituen ondorioak (begirada orokorra)
Hego Sudan: indarkeria eta lekualdaketa areagotu egin dira Jonglein, eta arriskuan jarri ditu horrek ehun mila pertsona, UNHCRren arabera.	UNHCR	Gatazkak Sudango herritarrengan dituen ondorioak, batez ere behartutako lekualdaketei erreparatuta

Caso 2: Haití (América) – El colapso institucional y el control de las pandillas

Zer ari da gertatzen? (Eragilea)

2021ean presidentea erail ondoren, Haitiko estatua ia erabat kolapsatu zen. Gaur egun, ez dago hauteskundeetan aukeratutako agintari demokratikorik, eta hiriburuaren (Port-au-Prince) % 80 baino gehiago banda kriminalen (pandillen) kontrolpean dago; geldituta daude ospitaleak, eskolak eta portuak.

Egiturazko arrazoiak (Lederachen lupa)

- Geopolitikoak eta historikoak. Independentzia ondoren, zor historiko itogarria ezarri zitzaion (esklaboen lehen errepublika librea izateagatik), eta atzerritarren interbentzio ugari izan ziren, arrakastarik izan ez zutenak eta herrialdearen subiranotasuna ahuldu zutenak.
- Sozialak. Muturreko pobrezia, eta gazteentzako aukerarik batere ez; horren ondorioz, bandak (pandillak) dira ihesbide edo biziraupen ekonomikorako bide bakarrak.
- Generoarekiko lotura. Haitin genero-berdintasunaren indizea horren baxua denez, neskatoak eta emakumeak erabat kontrolatzen dituzte euren lurraldean bandek. Sistema judizialik gabe (zigorgabetasuna), emakumeek ez dute babesik ohikoak diren bahiketen eta estortsioen aurrean, eta erabat mugatzen du horrek emakumeen askatasuna, lanera edo ikastera joateko, esaterako.

Izenburua	Komunikabidea / Erakundea	Ekarpena, gatazka hobeto ulertzeko
Haitin, lekualdatutako haurren kopurua bikoiztu egin da ia azken urtean	UNICEF	Haurren egoeraren azterketa, behartutako lekualdaketei erreparatuz batez ere
Sexu-indarkeria eta generoan oinarritutakoa Port-au-Princen (Haiti)	Mugarik Gabeko Medikuek	Neskato eta emakumeen aurkako indarkeria (8-13. or.)
Nola eragiten die gerrak emakumeei eta neskatoei? Generoari eta gatazkei buruzko gida labur bat	NBE Emakumeak	Gatazka armatuak emakumeengan duen eragina

Talde-lanerako fitxa

MIGRAZIOA DEMOKRAZIA POBREZIA FEMINISMOA

Ikusten den indarkeria

ikusten ez den indarkeria edo egiturazkoa

B fasea: ikerketa eta azterketa (aurkikuntza)

Helburua

Gorrotoa sortzen duten egiturak ulertzea.

Jarduera

Sare sozialetako algoritmoak gatazka eragiten dituzten edukiak nola saritzen dituzten (% 70 azkarrago zabaltzen dira) eta "iragazki-burbuilak" nola sortzen dituzten ikertzea. Gatazken % 79 genero-berdintasun txikiko herrialdeetan zergatik gertatzen diren aztertzea.

Iturria: "Bihurtu dezagun biral bakea" kanpainako oinarritzko dokumentua (5 eta 19-20. orrialdeak)

"Gorrotoaren makina" jarduera (algoritmoak eta iragazki-burbuilak)

1. Aktibatzeko dinamika: Klonaren esperimentua (10 min)

- Gogoeta: zergatik dauzka Instagrameko erabiltzaile bakoitzak, esaterako, horren eduki desberdinak bere feed edo jarioan? Eman sarrera gomendio-algoritmo eta iragazki-burbuila kontzeptuei.

2. Gune teoriko-praktikoa: zergatik da errentagarria gorrotoa? (25 min)

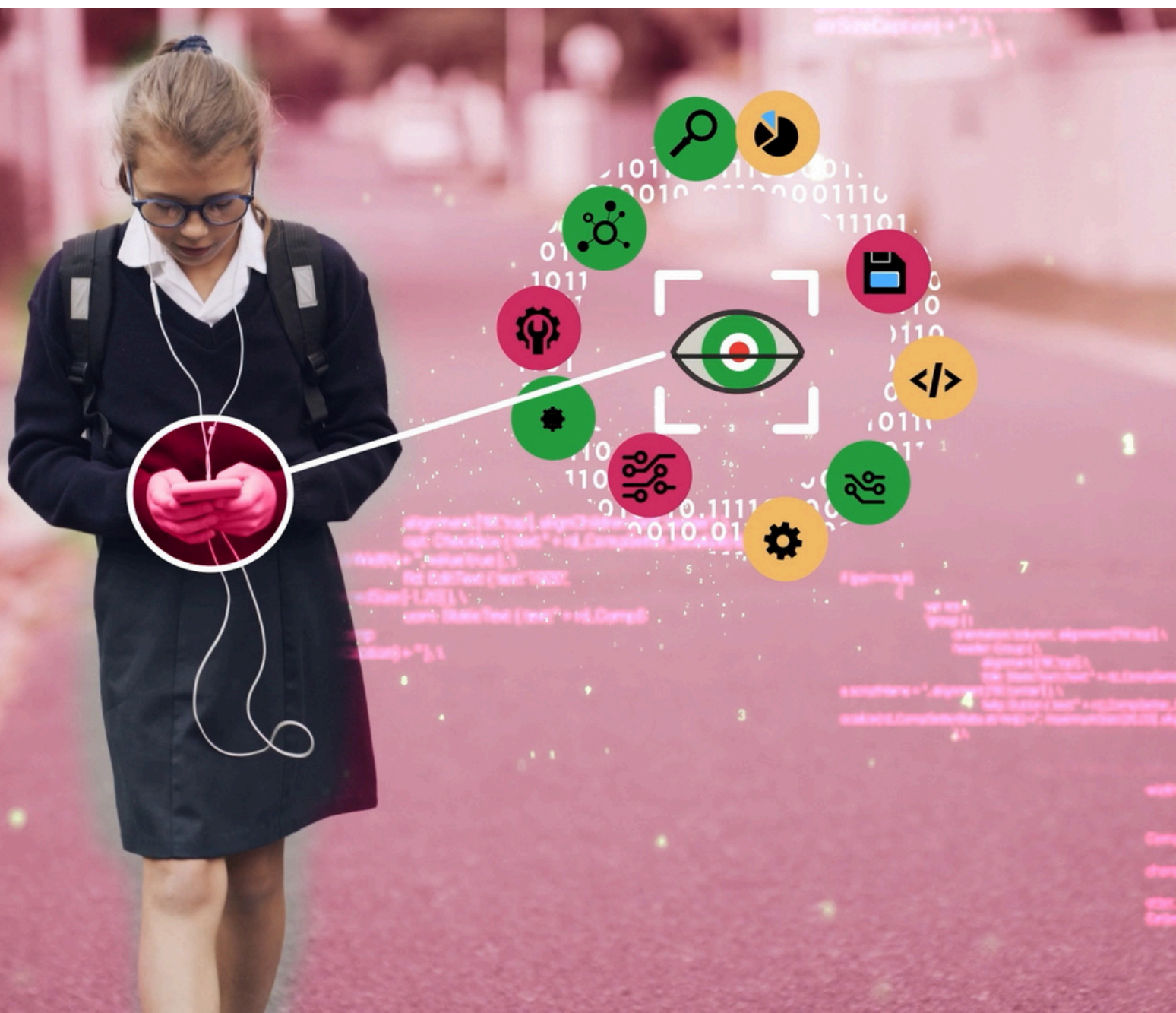
Antolatu ikastalde osoan zenbait ikerketa-talde. Funtsezko datu hau aztertu behar dute: "Eduki gatazkatsuak % 70 bizkorrago zabaltzen dira sare sozialetan".

- Mekanismo teknikoa: Azaldu ahalik eta modurik errazenean plataformek gure arreta erakarri nahi izaten dutela (engagement). Atxikimendu handiena lortzen duten emozioak haserrea, beldurra eta amorrua dira. Algoritmoak ez du ez moralik eta ez etikarik: eduki batek iruzkinak eta interakzioak sorrarazten baditu, erabiltzaileen interesen arabera zabaltzen ditu, kontuan hartu gabe kolektibo jakin baten edo gizartearen zati baten kalterako ari den, izan dezakeen audientzian emozio negatiboak sortzen dituen edo, okerrago, edukia egiazkoa edo faltsua den. Zergatik da gehien zabaltzen den edukia haserrerik handiena eragiten duena? Gaur egun, erabiltzaileek joera handiagoa dutelako amorrua ematen duen zerbaiti buruz iruzkinak egiteko, ondo sentiarazten dituen zerbaiti buruz jarduteko baino. Kontsumitzaile eta ekoizleen jokabideari jarraiki, haserrea pizten duten edukiak saritzen ditu algoritmoak.

- Alborapen edo joeren azterketa: banatu gorroto-diskurtsoetan edo desinformazioan oinarritutako argitalpen errealen (edo simulatuen) pantaila-irudiak. Jendea "harrapatzeko" zer estrategia erabiltzen diren identifikatu behar dute ikasleek: izenburu alarmistak erabiltzen dira?, errudunak bilatzen dituzte?, kolektibo bat deshumanizatzen dute?

3. Saioaren produktua (15 min)

- Entregatzekoa: talde bakoitzak eskema labur bat edo mapa bisual bat sortuko du, honako hau azaltzeko: "Gorrotoaren clickbait zikloa" (Haserrearazteko estimulua - Erabiltzailearekiko interakzioa - Algoritmoaren saria - biralizazioa).

Gorroto-diskurtsoak edo albiste faltsuak?

SHARE

**Ez dute gerra batetik
ihesi datozen pertsonen
itxurarik.**

**Lapurretei buruzko albisteak dauden bakoitzean,
talde berekoak dira beti lapurrak. Noiz arte
jarraitu behar dugu itxurak egiten, ezer
gertatuko ez balitz bezala? Kolektibo batzuk eta
gure bizimodua ez dira bateragarriak.**

**Gerraren alderdi bat baino ez
dute erakusten komunikabideek,
manipulatu nahi gaituztelako.**

**Institutuan aniztasunari buruzko jarduerak
antolatzen dituzten bakoitzean, okerrago
prestatuta irteten dira ikasleak. Irakasgai
garrantzitsuetan buru-belarri ibili
beharrean, pentsamendu mota bat ezarri
baino ez dute egin nahi.**

**Hemen beren herrialdean
baino hobeto bizi direlako
etortzen dira errefuxiatuak.**

**Talde horrek oso jokalaria onak ditu,
baina horietako asko ez dira
benetan herrialde horretan jaioak.**

**Bideo horrek argi eta garbi
erakusten du zer gertatu zen.
Zabaldtu, argitalpena kendu
aurretik.**

**Errefuxiatuek arriskuan
jartzen dute gure
segurtasuna.**

**Jada ezin da ezer esan, segituan
mintzen dira. Kolektibo batzuek beste
batzuek baino eskubide gehiago
dituzte. Horiek dira benetako
pribilegiadunak.**

Jarduera honetan ageri diren mezuak fikziozkoak dira, eta hezteko xedez landu dira.

Irakaslearentzako fitxa

SHARE

1. kasuaren analisisia

Diskurtso faltsua: errefuxiatuak itxura jakin batekin lotzen ditu.

Gorroto-diskurtsoa: estigmatizazioa, eta gatazkaren larritasuna nahiz herritarrei jasanarazitako ondorioak ez ikustea.

2. kasuaren analisisia

Diskurtso faltsua: ebidentziarik gabe darabil "beti". Iritzi bat egitate bat balitz bezala aurkezten du.

Gorroto-diskurtsoa: delinkuentzia identitate batekin lotzen du. Amorrua eta haserrea hauspotzen ditu. Haustura eragiten du.

3. kasuaren analisisia

Diskurtso faltsua: prentsa osoarekiko konfiantza falta erabatekoa erakusten du. Historikoki beti izan dira berri faltsuak, edo clickbait bila edo berria lehenengo eman nahian itsututa ibili diren komunikabideak; baina horrek ez du esan nahi joera horiek lanbide osoa edo gizarte demokratiko bateko komunikabide guztiak hartzen dituztenik. Egiaztatutako informazioa baztertzeko gonbita egiten du.

4. kasuaren analisisia

Diskurtso faltsua: iritzi bat egia absolutu bat balitz bezala aurkezten du.

Gorroto-diskurtsoa: gizartearen zati baten bazterketa bultzatzen du, eta haserretzeko gonbita egiten. Dilema faltsu bat planteatzen du: edo aniztasuna edo hezkuntza.

5. kasuaren analisisia

Diskurtso faltsua: lekualdatzeko arrazoiak sinplifikatzea da. Gerrak, jazarpenak, giza eskubideen urraketak ez ikustea edo ezkutatzea esan nahi du.

6. kasuaren analisisia

Gorroto-diskurtsoa: pertsonen estigmatizazioa. Bereizkeria indartzen du.

7. kasuaren analisisia

Diskurtso faltsua: bideo bakar bat ez da inoiz aski. Testuingurutik ateratako zerbait izan daiteke. Ez du iturririk aipatzen. Hizkera alarmista. Berehala partekatzeko deia egiten du.

8. kasuaren analisisia

Gorroto-diskurtsoa: beldurtzea du xede. Deshumanizazioa.

9. kasuaren analisisia

Gorroto-diskurtsoa: talde bat mehatxu gisa aurkezten du. Igorlea biktimia bihurtzen du. Hartzaileak haserrarazi nahi ditu.

Analisirako fitxa	Gorrito-diskurtsoa, albiste faltsua, edo biak?	Zer eragin nahi du?	Zer elementuren bidez?	Zer ondorio lituzke mezua partekatzeak?
1. kasua				
2. kasua				
3. kasua				
4. kasua				
5. kasua				
6. kasua				
7. kasua				
8. kasua				
9. kasua				

3. saioa: Algoritmo ikusezina (generoa, datuak eta gatazka)

Saio honetan, sare sozialen ingeniari-tza errealitate geopolitiko eta sozial gordinarekin lotuko dugu, gatazken % 79 genero-berdintasun txikiko herrialdeetan zergatik gertatzen diren aztertzeko.

1. Analisirako dinamika: Datu gurutzatuak (20 min)

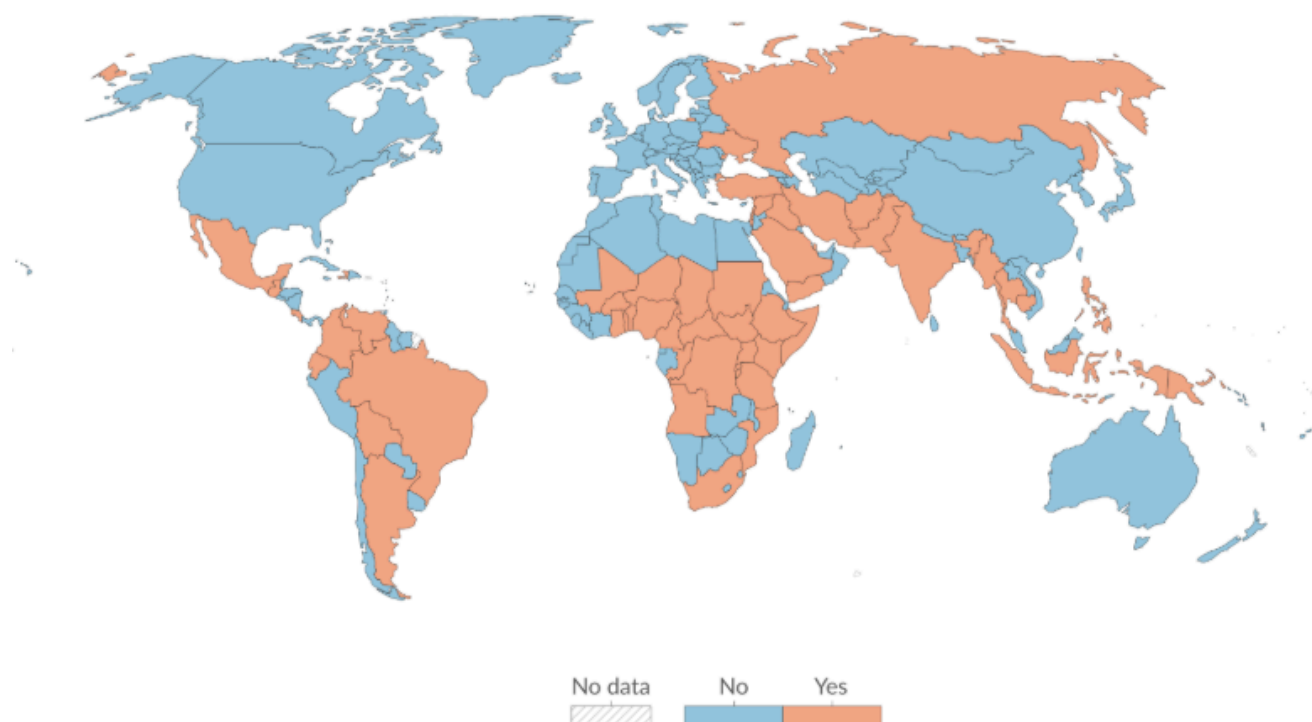
Aurkeztu ikasleei:

a) Gatazka armatuetan edo indarkeria sozialean indize handiena duten herrialdeak:

Countries where armed conflicts took place, 2025

Our World
in Data

Included are armed conflicts¹ that caused at least one death in the country that year.

Data source: Uppsala Conflict Data Program (2026); geoBoundaries (2023)

OurWorldinData.org/war-and-peace | CC BY

Note: Current country borders are used across time.

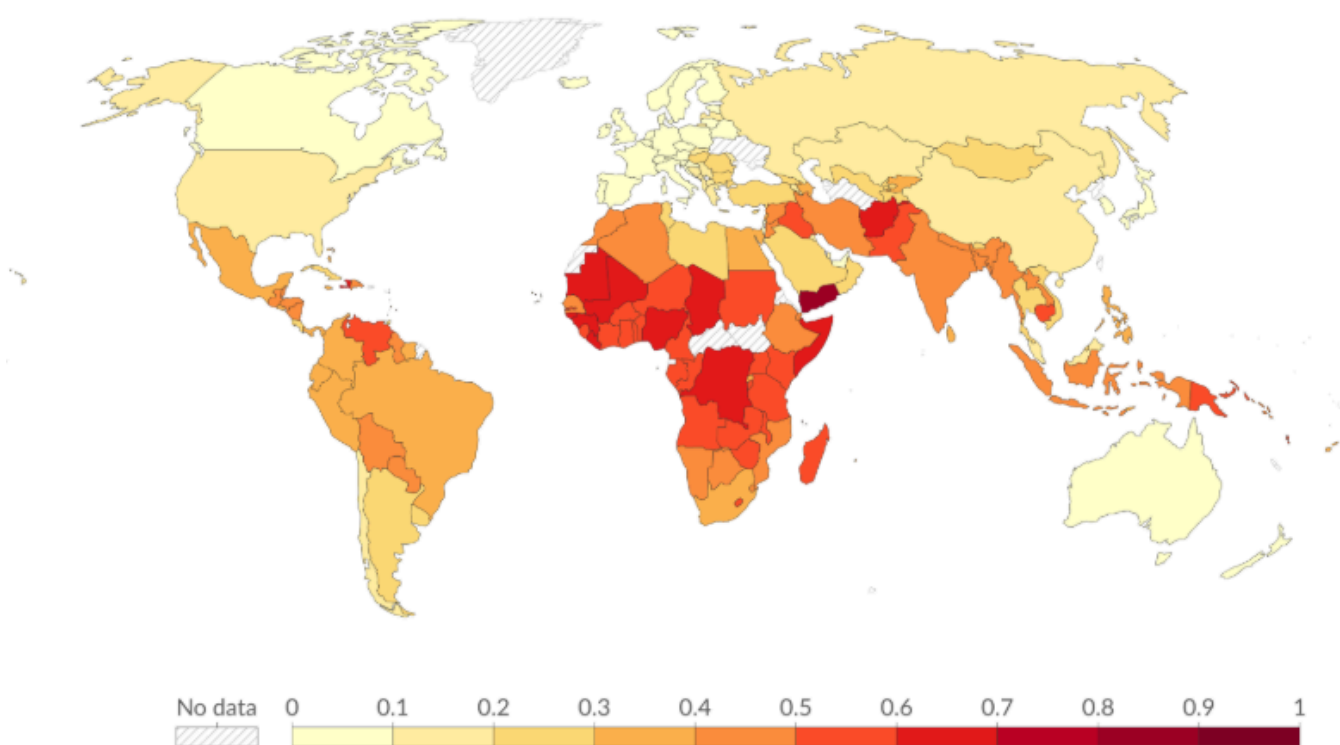
1. Armed conflict (UCDP and PRIO) A disagreement between organized groups, or between one organized group and civilians, that causes at least 25 deaths during a year. This includes combatant and civilian deaths due to fighting, but excludes deaths due to disease and starvation resulting from the conflict.

b) Emakumeen garapen-indize txikiena duten herrialdeak (genero-arrakala):

Gender Inequality Index, 2023

Our World
in Data

This index covers three dimensions: reproductive health, empowerment, and economic status. Scores are between 0-1 and higher values indicate higher inequalities.

Data source: UNDP, Human Development Report (2025)

OurWorldinData.org/economic-inequality-by-gender | CC BY

Datuen iturria: PNUD, Giza Garapenari buruzko txostena (2025)
<https://ourworldindata.org/war-and-peace#all-charts>

Ikerketarako galderak taldeentzat:

Zuen ustez, zergatik dira ia zehazki herrialde berak gatazkak dituzten herrialdeak eta emakumeek eskubide gutxien dituztenak?

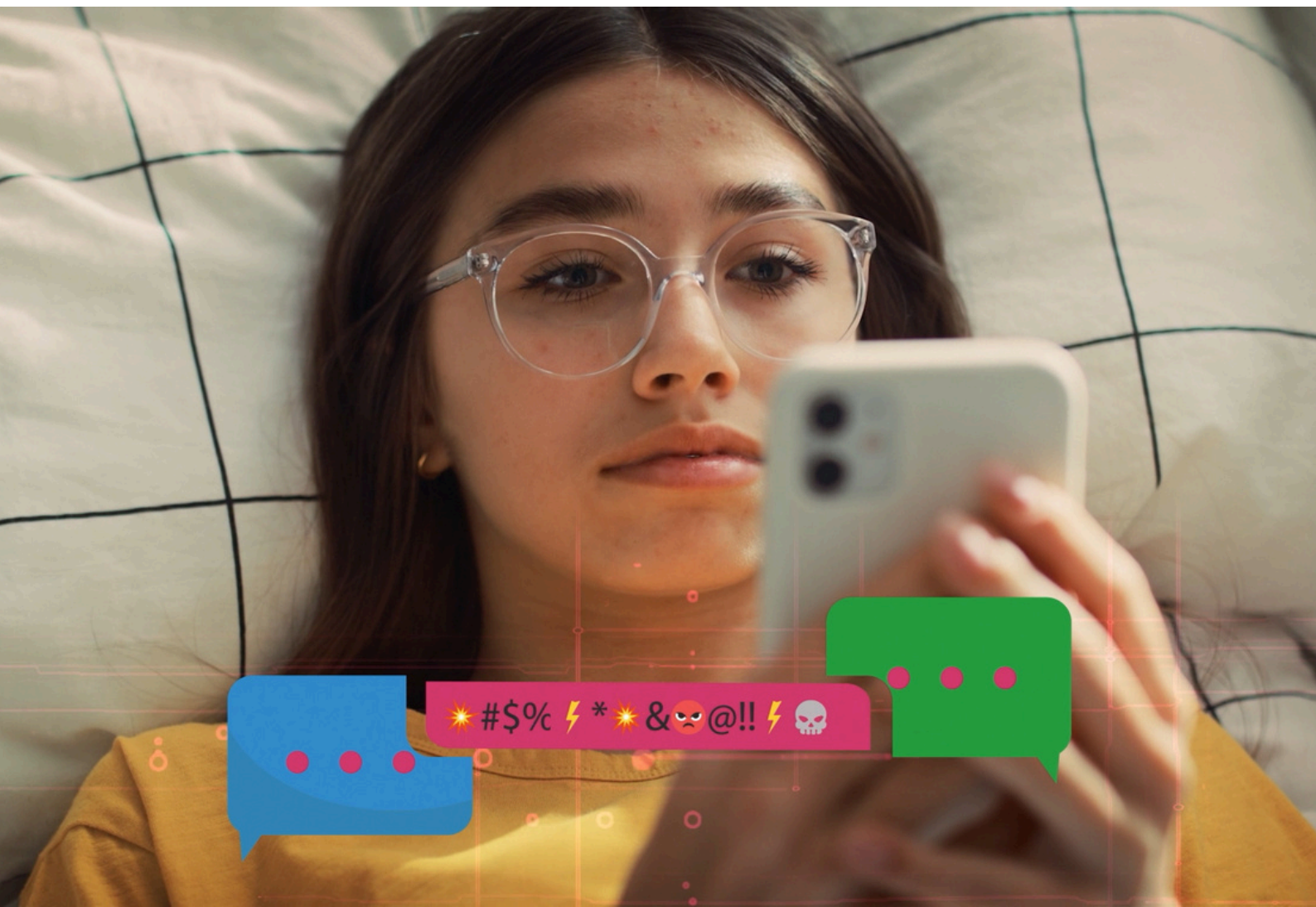
Zer eragin du "kantzelazioaren kulturak" edo gorroto-diskurtso digitalak emakumeengan eta gizonengan? (Sareetako indarkeria estetiko edo jazarpen selektibo kontzeptuei buruzko sarrera egin).

2. Eztabaida eta ondorioa: alborapena hackeatuz (20 min)

- Gogoeta gidatua: sare sozialetako algoritmoak Mendebaldeko herrialdeetako enpresek diseinatzen badituzte, zer eragin dute alborapen algoritmiko horiek Hegoalde Globaleko gatazkez (Sudangoez edo Haitikoez, adibidez) dugun pertzepzioan? Errealitatea erakusten digute, edo interakzio morbosoa gehiago baino sortzen ez dituzten estereotipoak soilik?
- Lotu analisi hau esparru arauemailearekin (adibidez, Konstituzioko berdintasunerako eskubidearekin eta diskriminaziorik ez izateko eskubidearekin, edo LOPIVI legeko tratatu onerako printzipioekin).

3. Ikaskuntza-ebidentzia (10 min)

Banaka edo bilaka, ikasleek paragrafo bateko ondorio bat idatziko dute beren koaderno digitalean edo analogikoki, beren koadernoetan, galdera honi erantzunez: nola elikatzen dute elkar gorroto digitalak eta mundu errealeko egiturazko indarkeriak?

C fasea: sendotzea eta entrenamendua (erreminten kutxa)

Helburua: bakearekin lotutako trebetasunak praktikatzea (indarkeriarik gabeko komunikazioa)

4. saioa: indarkeriarik gabeko komunikaziorako gimnasioa

Marshall Rosenberg-en eredua (IGK) ebaluazioa eta gertaera bereiztean datza, eta gertatzen zaiguna argi eta garbi adieraztean.

1. Aktibatzeko dinamika: "Gorrotoaren itzultzailea" (10 min)

- Erakutsi arbelean sare sozialetan ohikoa den iruzkin oldarkor bat (adibidez, "Ez dakizu ezer, kakati baldarra, ez daukazu ideiarik ere munduan gertatzen denaz, itxi ahoa").
- Erronka: galdetu ikastaldeari: zuen ustez, ase gabeko zer behar dago amorru horren atzean? Azaldu gorroto-diskurtso ororen atzean beldurra, frustrazioa edota nonbaiteko kide sentitzeko beharra egon ohi direla.

2. Gune praktikoa: IGKren lau pausoak (25 min)

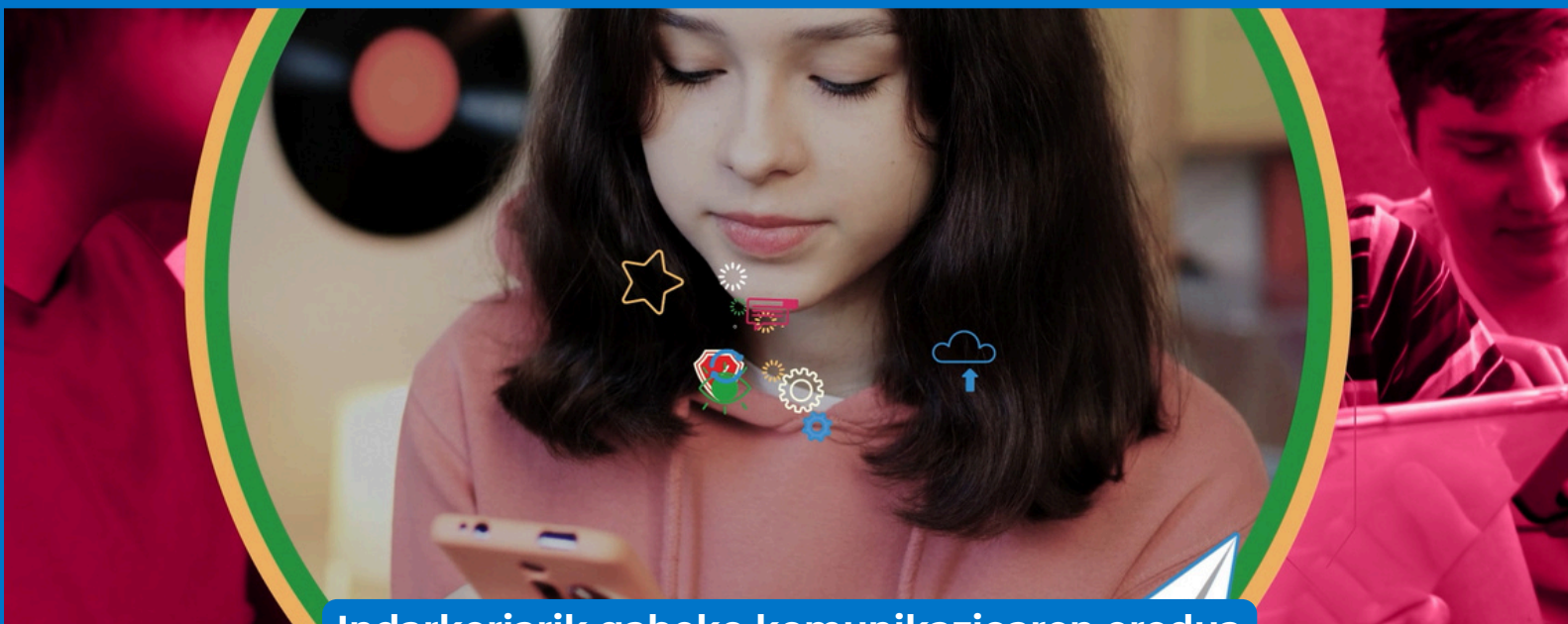
Azaldu ikasleei zein diren entrenatu beharreko lau osagai nagusiak:

- Behaketa: gertaerak azaltzea, diren direnean, bai eta helburuak ere, iritzirik eman gabe eta etiketarik jarri gabe (adibidez, "Ikusi dut nire iruzkinari letra larriz eta erdeinuzko hitzekin erantzun diezula").
- Sentimendua: ekintza horrek nola sentiarazten gaituen azaltzea, "ni" horretatik, bestea errudun bihurtu gabe (adibidez, "Frustratuta sentitzen naiz, eta eraso egiten zaidala sumatzen dut").
- Beharra: erantzuna eman ez zaion giza behar unibertsala identifikatzea (adibidez, "Elkarrekin errespetuz eta segurtasunez hitz egitea behar dut").
- Eskaera: ekintza zehatz eta bideragarri bat adieraztea, modu positiboan (adibidez, "Prest egongo zinateke artikulu horretako datu bati buruz eztabaidatzeko, irainik erabili gabe?").

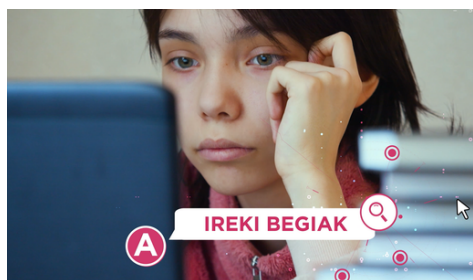
Talde-lana: banatu "iruzkin toxikoen txartelak", sare sozialetatik ateratakoak. Talde bakoitzak erantzuna idatzi behar du, lau pausoen formula zehatz-mehatz betez.

3. Ebidentzia / Saioaren emaitza (15 min)

- Entregatzekoa: ikasle bakoitzak "kontakizun alternatiborako formula" argitaratuko du bere paper-zorroan, edo honako txantilo haur idatziko du, egitura honekin: "...ikusten dudanean, ...sentitzen naiz; izan ere, ...behar dut, eta, horregatik, eskatzen dizut...

Indarkeriarik gabeko komunikazioaren eredu

IREKI BEGIAK

Gorrito-diskurtso bati aurre egin behar diozunean, egin geldiune bat, eta pentsatu:

Zer esan nahi du eduki honek? Informazioa da, edo iritzia? Mezu honek pertsona bati edo talde bati eraso egiten dio, estigmatizatu egiten du?

BILATU ITURRI BATEAN BAINO GEHIAGOTAN

Ez hartu kontuan ikuspegi bakarra, bilatu iturri gehiago:

Nondik dator mezua? Informazio guztia daukat, edo edukia editatuta dago eta kontakizunaren zati bat baino ez dut ikusten? Badago beste iritzirik gai honetaz?

ZABALDU BAKEA

Ez partekatu gorrotoa, egin biral bake-mezuak:

Zer eduki dira nire interesekoak, munduaz ikuspegi kritiko eta positibo bat ematen didatenak? Zer mezu eraiki ditzaket besteen iritzia errespetatuz neurea emateko?

Ingurune digitalean eta mundu errealean parte hartzen dugunez, zer egin behar dugu gorrotozko mezu baten aurrean?

1 Gertatzen ari dena deskribatu (epaitu gabe), eta nola sentiarazten nauen adierazi.

2 Zer den garrantzitsua identifikatu: errespetua, berdintasuna, guztion eskubideak, ahotsen aniztasuna, elkarriketa.

3 Errespetua, bakezko bizikidetzak, gai baten inguruko ahotsen aniztasuna eta pertsona guztientzako ingurune seguru eta inklusiboak izatea sustatzen duten aukerak eta eskaerak proposatu.

5. saioa: Bitartekotza-simulakroak (SED GGKEren ispilua)

Saio honetan, teoriatik nazioarteko eta komunitateko praktikara igaroko gara, eta gatazka historiko konplexuak dituzten herrialdeetan (Kolonbian edo Hondurasen, esaterako) SED GGKEak bakea nola lantzen duen aztertuko dugu ([ikusi SEDen Proiektuen Genially edukiak](#)).

1. Azterketarako kasuen aurkezpena (15 min)

Osatu ikastaldean bi talde handi, eta esleitu testuinguru erreal bat, "bakea praktikan" aztertzeko:

- **A testuingurua (Kolonbia):** komunitatean adiskidetzeko prozesuak eta gizarte-ehuna lehengoratzeko prozesuak, barnean gatazka armatuetan hamarkada ugari pasatu ondoren. Gazteak elkarriketarako gune seguruak sortzeko nola antolatzen diren aztertzeko ikuspegia.

SEDen Proiektuen Geniallya honekin osatzea gomendatzen da:

[Gatazkaren ibilbideak](#) atal honetan: [Bakea lurraldean bertan](#)

- B testuingurua (Honduras): artearen, kulturaren eta hezkuntzaren bidez bakea eraikitzeke esperientziak, mara edo pandillek lurraldean ezartzen duten kontrolaren aurrean hirietako indarkeriari eta gazteen artekoari aurrea hartzeko.

SEDen Proiektuen Geniallya blog honekin osatzea gomendatzen da: [Nazio Batuak, Honduras; eta Hondurasko Errepublikako Gobernuaren Hezkuntzako Idazkaritzaren artikulua](#).

2. Rol-jokoaren dinamika: Parekoen arteko bitartekotza (25 min)

Jazarpenarekin, gizarte-bazterketarekin, diskriminazioarekin eta ikasleen esperientzia pertsonaletatik gertukoak izan daitezkeen beste indarkeria modu batzuekin lotutako egoerak lantzen dira jarduera honetan. Horregatik, aholku haxe eman nahi diegu irakasleei: dinamika garatzen hasi aurretik, baloratu taldearen ezaugarriak eta inguruabarrak. Jarduera honetan planteatutako egoerak bizitakoak izan daitezke parte-hartzaile batzuk, edo gerta daiteke horrelako egoera batean egotea egun, edo antzeko egoerak ezagutzea. Halakoetan, elkar errespetatu eta zaintzeko konfiantzazko giro bat sortzea gomendatze da, nahi gabe esperientzia pertsonalak azaltzea saihestuz eta parte-hartzeak beti borondatezkoa izan behar duela ziurtatuz.

D fasea: aplikazioa eta azken emaitza

Helburua: eragin soziala

Jarduera: edukiak sortzea, "Bihurtu dezagun biral bakea" kanpainaren esparruan Gorroto-diskurtsoei eta kantzeldazioaren kulturari aurre egiteko "zaintzaren etika" darabilten eduki digitalak ekoitzi behar dituzte ikasleek (bideoak, hariak, infografiak).

- Helburua: sare sozialetako polarizazioari, gorroto-diskurtsoei eta kantzeldazioaren kulturari aurre egiteko argudio gisa "zaintzaren etika" darabilten eduki digitalak ekoiztea.
- Metodologia: proiektuetan oinarritutako ikaskuntza eta elkarlana (komunikaziorako rolak: gidoigile, diseinatzaile/editore, dokumentalista, bozeramaile).

1. Gaien aukeraketa eta "Lederachen lupa"

Sareetan gorrotoaren eta desinformazioaren jomuga bihurtzen diren gai jakin batzuk aukeratuko dituzte taldeek (adibidez, arrazakeria/migrazioa, transfobia/LGTBIfobia, lodifobia, edo gazteen estigmatizazioa). Lederachen "eraldaketaren lupa" erabilita, hauek identifikatu behar dituzte:

- Azala: Zer irain edo ezeztatze-dinamika ikusten dira pantailetan?
- Egiturazko erroa: Zer beldur, aurreiritzi edo alborapen algoritmikok hauspotzen dute gorroto hori?

2. "Zaintzaren etika" aplikatzea

Diseinatu aurretik, edukiari dagokion "Zaintzaren manifestua" idatzi behar du taldeak. Ikuspegi horri jarraitzeko, hiru arau zorrotz bete behar ditu argitalpenaren gidoiak:

- Humanizatu, eta ez seinalatu: ez zaie eraso egingo gorrotoa hasi zuten pertsoneri, eta ez dira ezereztu edo kantzeldatuko; argumentua desmuntatuko da, estrukturaliki.
- Hauskortasuna baliozkotu: diskurtso horrek pertsona errealei nola eragiten dien erakutsi (enpatia sustatuz).
- Irteera bat eskaini: mezuak ez du aurrez aurrekoak sortzeko izan behar ("haiek baino hobeak gara"); aitzitik, komunitatean hausnartzeko gonbita egin behar du ("sareetan elkar zaintzea bizitza errealean ere elkar zaintzea da").

3. Ekoizpena, aukeratutako formatuan

IDUren esparruko jarraibideak betez, talde bakoitzak bere gaitasunen arabera hobekien doakion formatua aukeratuko du:

- **A aukera (Bakearen hariak):** ondo zehaztutako argumentuaren haria (X, Threads edo antzeko plataformetarako), datu kontrastatuak eta infografiak erabiltzen dituen lasai baina zorrotz gezurrezko gorroto-mezu bat desmuntatzeko.
- **B aukera (kontzientziazio-bideoa):** minutu bateko bideo bat formatu bertikalean, esparru digitaleko bazterketa- edo kantzeldazio-prozesu bat irudikatzen duena, bai eta elkarri lagunduz katea nola eten daitekeen ere (bitartekotza birtuala).
- **C aukera (inpaktu-infografia):** gorrotoak gazteen artean duen eragin psikologikoa laburbiltzen duen pieza bisual bat Canvan edo Geniallyn (gai honek gazteen % 83ri eragin diela dioten datuarekin lotuz); modu seguruan nabigatzeko jarraibideak ere eman behar ditu.

Jarduera: "Txerto digitalak" (bideo laburrak edo infografiak), sare sozialetako iruzkin oldarkorrei erantzuteko indarkeriarik gabeko komunikazioa darabiltenak.

- **Helburua:** eduki laburrekiko piezak sortzea, zuzenekoak, iruzkin oldarkor errealean aurrean berehala erantzuteko "antidoto" gisa balio dutenak, indarkeriarik gabeko komunikazioko (IGK) lau pausoak zorrotz erabiliz.
- **Formatua:** bideo laburrak (TikTok/Reel eta horrelakoetarako) edo mikro infografiak (sticker formatua edo post karratua).

1. "Toxinen bankua"

Iruzkin oldarkorrak, "trollak" edo hitzezko eraso errealeak banatuko dizkie irakasleak ikasleei.

2. Txertoaren laborategia (IGKren aplikazioa)

IGKren (Marshall Rosenberg) formula matematikoa aplikatu behar dute ikasleek iruzkinen oldarkortasuna desaktibatzeke. Taldeetan, eraso itzuliko dute, lau osagaien txantiloia betez.

Gidatutako txantiloia

Kasuak	Zer da ikusten dudana? (Egintza) Nola sentiarazten nau ikusten dudan horrek? (Emozioa)	Zer behar dut?	Zer eska dezaket? Nola eskatuko dut? (Infografia, bideoa, etab.)
“Ezjakin kuadrilla, alfer taldea! Ez dakizue, aztarrenik ere ez, zer den lan egitea. Interneten kexaka ibili, besterik ez duzue egiten. Kristalezko belaunaldi inutila!”			
“Ikusi al duzue zer argazki igo duten? Hau lotsa! Aizue, norbaitek esan beharko lieke uzteko, barregarri gelditzen ari direla.”			
“Baztertu behingoz! Ikus dezatela ez ditugula hemen nahi.”			
“Ez fidatu. Eta zabaldu hau, guztiek jakin dezaten nolakoak diren.”			

- Behaketa (gertaera objektiboak, epairik gabe): "Zenbait iruzkin irakurtzen ditudanean, 'kristalezko belaunaldi kakatia' eta horrelako etiketak, esaterako, edo irainak..."
- Sentimendua ('ni'-tik abiatuta): "...frustratuta sentitzen naiz, eta ez didatela entzuten sumatzen dut..."
- Beharra (gizakiarena eta unibertsa): "...gazteen laneko etorkizunak ari garenean elkar errespetatuz egin behar dugu, eta gure ahalegina baloratuz, beharrezkoa dute hori..."
- Eskaera (ekintza zehatz bat, modu positiboan): "...horregatik, gazteen arteko langabeziari buruz eztabaidatzean gaitzespen-hitzak erabili ordeztatu zehatzetan oinarrituta egitea proposatzen dizut. Zer iruditzen zaizu?"

3. "Antidotoa" grabatzea edo diseinatzea

Formula idatzi ondoren, ikasleek azken produktua sortuko dute:

- Bideo laburra egitea aukeratzen badute (TikTok/Reelak): bideo bat grabatuko dute, "pantaila berdea" edo "duo" erabilita. Haien atzean, iruzkin oldarkorra agertuko da itxuraldatuta edo anonimo bihurtuta, eta ikasleak, kamerari lasai, asertibotasunez eta sendo begira jarrita, idatzi duten IGK "txertoa" esango du. Idatzitako testuaren oldarkortasunaren eta bideoa bakearen eta sendotasunaren arteko kontrasteak eragin nabarmena du bisualki eta pedagogikoki.
- Infografia/sticker formatua aukeratzen badute: indar handiko txartel bisual bat diseinatuko dute, indarkeriarik gabeko komunikazioari jarraituz idatzia, estetika garbi eta modernoarekin. Helburu ideala linteraketa digitala egiten duten iruzkinei hariketan erantzuteko mikro infografia horiek benetan erabili ahal izatea da.

4. Aniztasuna zaintzeko neurriak

Ikasgoera honen diseinua "tratu onean" eta "ingurune seguruan" datzan ikuspegi inklusibo batean oinarritzen da; hutsegitea ez da zigortzen, eta, aitzitik, modu konstruktiboan kudeatzen da, ikaskuntza-prozesuaren parte naturala den aldetik. Sentsibiltate handiko gaiak lantzen direnez (gorroto-diskurtsoak, jazarpen digitala edo gatazka geopolitikoak), aldamio-egitura afektibo eta kognitiboa lehenesten dira, ikasle guztiak babestuta sentitzen direla bermatzeko, guztiak beren berezitasunekin.

Lanbide Heziketako ikasgelaren aniztasunari sistematikoki erantzuteko, IDU jarraibideetan oinarritutako neurri hauek aplikatu dira:

A. Inplikatzeko hainbat modu

- Garrantzia eta balioa optimizatzea: bake positiboari eta IGKari buruzko eduki teorikoak beren eguneroko bizipen digitalekin (sare sozialak) lotzea, ikasleek benetako interesa areagotzen baitu horrek.

- Lankidetzeta eta komunitatea indartzea: eztabaidatzeko jarduerak, bitartekotzako simulakroak eta edukien sorkuntza ikaskuntza kooperatiboaren bidez antolatzen dira, rola zehatz definituz. Gizarte-interakziorako zailtasunak dituzten ikasleek (autismoaren espektroko nahasmendua edo muturreko herabetasuna dutenak) beren indarguneetara egokitutako rol batzuen bidez parte hartu dezakete horrela (datuen analista gisa, esaterako, edo diseinatzaile grafiko gisa).
- Hutsegitearen aurrean ingurune segurua izatea: indarkeriarik gabeko komunikazioko tailerretan eta bitartekotzako simulazioetan, arau zehatz hau ematen da: "formulan huts egitea da hura ikasteko lehen pausoa". Iritzi edo baloraziorik ematen ez den laborategi bihurtuko da horrela ikasgela.

B. Hainbat adierazpide

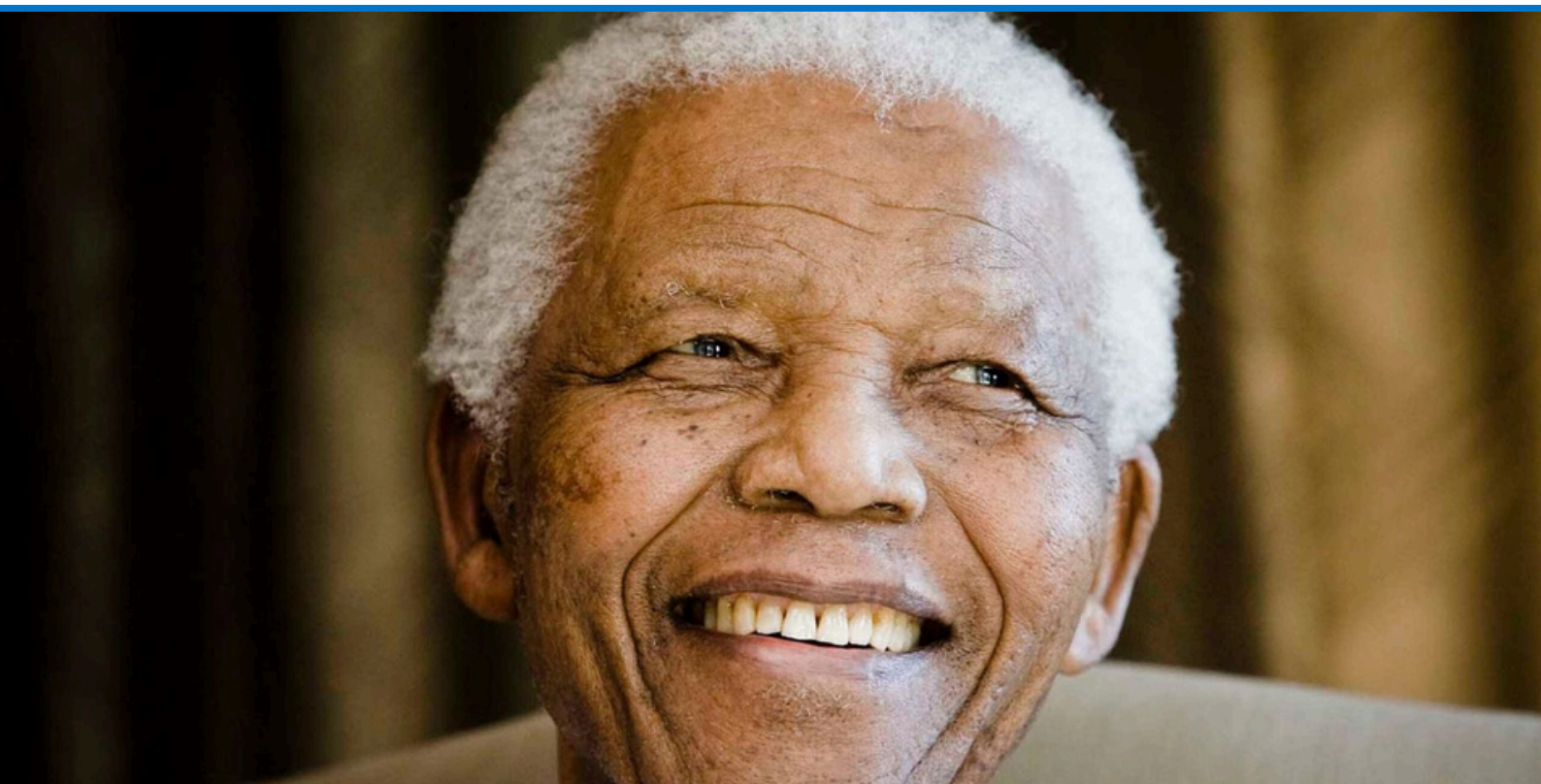
- Malgutasuna informazioaren formatuan: nazioarteko gatazkak aztertzerakoan (Sudan, Haiti, Kolonia, Honduras) eta esparru arauemaileari dagokionez (Konstituzioa, LOPIVI legea), informazioa ez da testu idatzi tradizionaletara mugatzen. Hainbat euskarri jartzen zaizkie eskura aukeran, hauek, esaterako:
- Grafiko interaktiboak eta mapamundi bisualak (alborapenetrako eta genero-datuetarako).
- Bideo-pilulak eta podcastak (testuinguru geopolitikorako).
- Irakurketa errazterako transkripzioak eta antolatzaile bisualak, IGK ereduak lau pausok gidatzeko.
- Askotariko erreferenteen erabilera aldamio-egiturarako: hainbat errealitate kultural eta geografikotako pertsonaia historiko eta garaikideak, askotariko gaitasunak erakutsi dituztenak, aztertzen dira sarrera gisa (hala nola Malala Yousafzai edo Nelson Mandela).
- Erreferente horiek argi eta garbi erakusten dute bakearen kontzeptua ez dela kontzeptu teoriko elitista bat, edonoren esku dagoen konpromiso sozial bat baizik, gauzagarria baita edonorentzat, haren jatorria edo abiapuntua dena delakoa izanda ere.

Malala Yousafzai: bakea, gaztetasunaren, identitatearen eta hauskortasunaren begietatik

- Ikuspegi inklusiboa: lorpen historikoak urruneko zerbait balira bezala ikusten dituzte ikasleek. Malalaren kasuak erakutsiko die nerabe bat, muturreko zapalkuntza-egoera batean, baliabide instituzionalik gabe eta zuzenean eraso fisiko bat jasanda ere, gai dela bere ahotsa altxatzeko, tresna bakar gisa hitza erabilita.
- Ikasgelan aplikatzea: NBEn eman zuen hitzaldia aztertuko da. Ikasleak ahalduzko erabiliko da, argi erakusteko adina, generoa edo jatorri geografikoa ez direla oztopo herritartasun aktiboa lantzeko. Lotuta dago, zuzen-zuzenean, “txerto digitalekin”: sendotasun osoz eta bakez erantzutea etsaitasunari eta indarkeriari.

Nelson Mandela: bakea, erresilientziaren eta justizia errestituatiboaren begietatik

- Ikuspegi inklusiboa: bizitza osoan zehar gatazka aldatzeko egindako ahaleginaren adibide da Mandela, erakutsi baitzuen bakea ez dela tentsiorik gabeko egoera (bake negatiboa), justiziaren eta adiskidetzaren etengabeko bilaketa baizik (bake positiboa). Haren erdua funtsezkoa da “bitartekotza” “ahuleziarekin” eta “mendekotasunarekin” nahasten duten ikasleekin lantzeko.
- Ikasgelan aplikatzea: 27 urte kartzelan pasatu ostean landu zuen adiskidetze-politika aztertuko da, mendekuaren eta aurkaria suntsitzearen aurrean elkarrizketa eta komunitatearen erreparazioa nola lehenetsi zituen ikusteko. Baliagarria da hori ikasleen kanpainako “zaintzaren etikarako” euskarri teoriko gisa: arrazakeria gorroto-diskurtso berririk sortu gabe edo bazterketa-dinamikarik gabe desmuntatzen ikastea.
- Hurbilketa honen bidez, erreferenteen azterketa ez da ulermenean oinarritutako irakurketa huts bat; motibazioa indartzen duen euskarri sendo baterako estrategia bat da, eta ikasleei erakusten die edonor izan daitekeela egoera bakearen bidetik aldatzeko eragile aktibo bat, bakoitzaren errealitatea eta aniztasuna direnak direla ere.

C. Egiteko eta adierazteko modu ugari

Aukera zabala ebaluazio-produktuetan: "Bihurtu dezagun biral bakea" kanpaina eta "txerto digitalak" diseinatzerakoan, alhora uzten da azterketa idatzia edo ahozko azalpen zorrotza. Ikasleek ikasi dutena nola adierazi aukeratu dezakete, beren gaitasun eta talentuen arabera:

- Idazmena: testu-sareetan argumentuen hariak idaztea.
- Adierazpen bisuala/artistikoa: infografiak, kartelak edo baliabide digital dinamikoak diseinatzea.
- Ikus-entzunezko adierazpena eta adierazpen zinestesikoa: bideo laburrak grabatzea (TikTok/Reel eta horrelakoetarako) edo ikasgelako dramatizazio.
- Mailaz mailako lagungarriak (aldamio-egitura): hizkuntza-egituraketan zailtasunak dituzten ikasleentzat, indarkeriarik gabeko komunikaziorako aurrez zehaztuta dauden egitura gramatikalekiko zenbait txantiloi prestatu dira ("Ikusten dudanean [egitatea]... sentitzen dut [emozioa]...").

D. Egokitzeko neurri espezifikoak

- Goi-mailako gaitasun intelektualak dituzten ikasleentzat: gomendiozko algoritmoen buruzko ikerketa teknikoak gidatzea proposatuko zaie, adimen artifizialak eta machine learning delakoak jokabide sozial modernoak nola modelatzen duten aztertuz eta horretan sakonduz.
- ADHN duten ikasleentzat edo arreta jartzeko zailtasunak dituztenentzat: sekuentzia didaktikoko zeregin konplexuak zatikatu egingo dira, epe laburreko helburuak dituzten pauso txikiak bereiziz (adibidez, "1. pausoa: iruzkina aukeratu; 2. pausoa: gertatua hauteman; 3. pausoa: emozioa idatzi"). Saiotzen, txandakatu egiten dira eztabaida aktiboko uneak eta gailuetako lan teknikoak, estimulazio maila egokiei eusteko.

5. Ebaluazioa

Jarduera honen ebaluazioa ez datza ezagueren barneratzean soilik; aitzitik, ikasleak bere jokabideaz gogoeta egiteko, bere erabakietan taldeak duen eraginaz jabetzeko eta egiten duenak beste batzuegan dituen ondorioez ohartzeko zer gaitasun duen ere jartzen du jomugan. Nork bere burua ezagutzea, pentsamendu kritikoa eta erantzukizun pertsonala ere sustatzen ahalegintzen da, parte-hartze kontzienteagoa, enpatikoagoa eta errespetuzkoa indartuz, bai aurrez aurreko inguruneetan eta bai ingurune digitaletan.

5.1. Ebaluaziorako eta kalifikaziorako tresnak

Ikasegoeraren kalifikazio globala hiru bloke handitan banatzen da: heteroebaluazioa, % 40 (irakaslea), koebaluazioa, % 30 (parekoen artekoa) eta autoebaluazioa, % 30 (banakakoa):

5.1.1. Ebaluazioa

- Kanpainaren paper-zorro digitala: paper-zorro digitalak (hainbat tresnatan, hala nola Google Sites-en, Padlet-en edo ikaslearen koaderno digitalean) etengabeko aurrerabidearen ebidentzia jasotzen du. Azken produktuak biltzeaz gain ("txerto digitalak" eta infografiak/bideoak), ikerketaren aurreko faseak ere jasotzen ditu (Sudango edo Haitiko gatazken mapak, gorrotoaren algoritmoaren zikloaren azterketa eta IGKren zirriborroak).

Ebaluazio-errubrika

Ebaluazio-irizpideak/ konpetentziak	Gutxiegi (1-4)	Garatzen (5-6)	Oso ongi (7-8)	Bikain (9-10)
Zorroztasuna egiturazko analisis (Lederachen lupa)	Ikusitako indarkeria deskribatzera mugatzen da, atzean dauden arrazoiak edo datu geopolitikoak aztertu gabe.	Gatazken faktore ekonomiko edo sozialen bat identifikatzen du, baina azaletik edo loturarik egin gabe.	Argi aztertze ditu egiturazko erroak (baliabideak, genero-arrakala), iturri fidagarrietan oinarrituta.	Bikain lotzen ditu desinformazio digitala eta egiturazko indarkeria nahiz desoreka globalari buruzko datuak.
Inpaktu digitalaren eta kontranarratibaren eragina	Sortutako edukiak nahasmen handiagoa eragin dezake, laua da edo aurrez aurrekoak eragiten dituzten dinamikak errepikatzen dituzte.	Bakezko mezu bat da, baina ez du indarrak bisualki edo argumentuen aldetik gorroto-diskurtsoari kontra egiteko.	Pieza erakargarria da, aurreiritzi bat desmuntatzen du datuak emanez, eta aukera eraikitzaileak eskaintzen ditu eztabaidarako.	Biralizazio positiborako ahalmen handia; diseinu akasgabea darabil, kantzeldazioaren kultura berehala neutralizatzeko.
Tresna teknologikoen eta irisgarritasunaren erabilera	Formatu zurrinak, ulermena erabat zailtzen duten diseinu- edo idazketa-arazoekin.	Teknologikoak oinarrizko mailan erabiltzen ditu, multimedia-aukerak edo IDUen gutxieneko irizpideak baliatu gabe.	Produktua garbia da estetikoki, ikus-entzunezko baliabideak erabiltzen ditu, eta publikoaren aniztasuna errespetatzen du.	Hizkuntza digitalen ezagutza eta erabilera bikaina (bideoak/infografia) ; egitura irisgarri eta inklusiboa erabat.

5.1.2. Parekoen arteko koebaluazioa: elkarrizketa-zirkuluak

Azken saioan, elkarrizketa-zirkulu formatuan erakutsiko dira "txerto digitalak" eta kanpainako edukiak. Espazio horizontal honek aukera ematen die ikasleei beren ikaskideen lana ebaluatzeko, modu konstruktibo batean, asertibotasunean eta elkarren errespetuan oinarritutako koebaluazio-errubrika bat erabiliz horretarako.

Elkarrizketa-zirkuluetarako koebaluazio-errubrikak:

Talde bakoitzak beste talde bat ebaluatuko du, ondorengo matrizea erabiliz eta feedback positiboa sustatuz:

Ebaluatuko den dimentsioa	Maila baxua	Maila ertaina	Maila altua
IGKren aplikazioa	Ez dira ikusten indarkeriarik gabeko komunikazioaren lau pausoak. Erantzuna erreakziozkoa edo zigor-izaerakoa da.	Behaketa eta sentimendua hautematen dira, baina azken eskaera ez dago argi edo ez da zehatza.	Formula osoa aplikatzen du (egitateak, emozioa, beharra, eskaria), bazez eta asertibotasun osoz.
"Tratu onaren" ikuspegia	Edukiaren tonuak iruzkin oldarkorra egin duen pertsona epaitu, etiketatu edo ezereztu egiten du.	Tonua zuzena da, baina defentsan jartzen du indar osoa, eta ez guztion ingurune digitala zaintzean.	Sendo eta lasaitasunez desmuntatzen du argumentua, harian sartuta dauden pertsona guztien duintasuna zainduz.
Ekarpen kritikoa	Ez du gogoeta berririk egiten; aurrean daitekeen eduki bat da, eztabaida sozialari baliorik ez dakarkiona.	Gogoetarako gonbita egiten du, nahiko emeki edo bakeari buruzko topiko azaleko samarretara joz.	"Iragazki-burbuila" leherrarazten du, eta sare sozialetan norberak dituen joerak modu aktibo batean zalantzan jartzera behartzen du ikuslea.

5.1.3. Autoebaluazioa

Ikasegoeraren nahitazko itxiera gisa, eta "zaintzaren etikarekin" bat eginez, ikasle bakoitzak bere ikaskuntza-egunkaria egingo du bere paper-zorroan. Autoebaluazio hau estandar mekanikoetatik urruntzen da, eta ikaslea bere ardura digitalaren eta pertsonen arteko arduren aurrean jartzen du.

Nahitazko gogoeta honako ardatz honen inguruan bideratzen da:

"Lagungarria al da jarduera hau gure eguneroko inguruneetan geure burua eta besteak zaintzeko?"

5.1.4 Autoebaluaziorako gidoia ikasleentzat

Erantzunen sakontasuna indartzeko, ikasleek beren idazketa gauzatu behar dute, honako adierazle hauei erantzunez:

- Autozainketa: sare sozialetan nabilenean eta kontsumitzen dudanean edo tentsio handiko eztabaidetan parte hartzen dudanean, identifikatzen al dut noiz eragiten didan emozionalki? Zer euste-tresna (fisikoak edo emozionalak) aurkitu ditut ikasegoera honetan, toxikotasun digitalaren aurrean nire osasuna babesteko?
- Bestea zaintzea: aztertu al dut inoiz parte hartu dudana linteramendu digital batean edo kartzelazioaren kulturen (zerbait eginez edo ez eginez, "like" sakatuz edo partekatuz)? Nola aldatu da iruzkinak egiteko nire modua, indarkeriarik gabeko komunikazioaren ereduak ezagutu ostean?
- Komunitatearekiko konpromisoa: ulertzen al dut orain bakea, ez NBEko gobernuak sinatzen duten zerbait utopikoa bezala, baizik eta nire esku dudana eguneroko jarduera gisa (Malalaren edo Mandelaren ereduak jarraituz), Interneteko probokazio bati gorrotoaren bidez ez erantzutea erabakitzen dudana bakoitzean?

Gelako emaitzak partekatu nahi dituzu?

Bidaliezaguzu materiala (argazkia, bideoak, jardueraren laburpena) helbide honetara: comunicacion@sedongd.org.

*SED GGKEtik, gure kanaletan argitaratuko ditugu zuek bidalitako lanak, **bakea biral egiteko eta kanpainaren eragina ikusarazteko**.*

Ebaluatu materiala!

Bidaliezaguzu zure iruzkina **inprimaki** honen bidez.

Kanpainaren eragina ebaluatzeko eta etorkizuneko ekintzetarako hobetzeko aukerak identifikatzeko eta baloratzeko soilik tratatuko ditu datuak SED GGKEak.

